

«Ἡ Ρωμανία
κι ἂν πέρασεν,
ἀνθεῖ καὶ φέρεει κι ἄλλο»

† 19η Μαΐου

Ἡμέρα Μνήμης τῆς Ποντιακῆς Γενοκτονίας (1914-1923)

Α'.

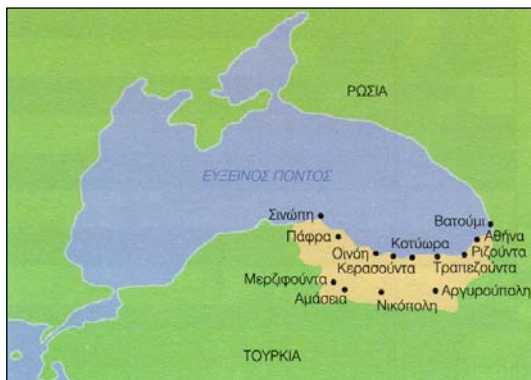
Φάνης Μαλκίδης

«Ἐθνικὲς καὶ Διεθνεῖς Διαστάσεις τοῦ Ποντιακοῦ Ζητήματος»*

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ἔχει σκοπὸ νὰ παρουσιάσει συνοπτικὰ τὶς σημαντικότερες διαστάσεις τοῦ Ποντιακοῦ Ζητήματος, τῆς Γενοκτονίας, τὴν κατάστασιν τῶν Ποντιόφωνων Κρυπτοχριστιανῶν στὴν Τουρκία, καθὼς καὶ τὸ θέμα τῶν Ποντίων τῆς τ. ΕΣΣΔ ποὺ ἐγκαταστάθηκαν στὴν Ἑλλάδα ἢ -πολὺ λιγότεροι- ἔχουν παραμείνει στὶς ἐστίες τους.

Τὸ βιβλίον ἔχει ὡς στόχον νὰ συμβάλει στὴν προσπάθεια ποὺ ἔχει ξεκινήσει ἐδῶ καὶ χρόνια γιὰ τὸ Ποντιακὸ Ζήτημα, καὶ ἰδιαίτερα στὴν ἀνάδειξιν τῆς ὑπόθεσιν τῆς Γενοκτονίας, ποὺ ὑπερβαίνει τὸν Ποντιακὸ Ἑλληνισμό καὶ ἀφορᾷ ὅλους τοὺς Ἕλληνες.

Ἡ διερεύνηση τοῦ Ποντιακοῦ Ζητήματος στὸ βιβλίον ἔχει τρεῖς συνιστώσες.

Ἡ διεκδικουμένη περιοχή τοῦ Πόντου, ὡς Ἀυτόνομου Ἑλληνικοῦ Ποντιακοῦ Κράτους (1918-1922).

Ἡ πρώτη ἀφορᾶ τὸ ζήτημα τῆς ἀναγνώρισης τῆς 19ης Μαΐου ὡς Ἡμέρας Μνήμης τῆς Γενοκτονίας τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου, θέμα ποῦ ἀποτελεῖ γιὰ πολλοὺς (συλλόγους, φορεῖς, πολίτες, πολιτικούς, ἐπιστήμονες, κ.ἄ.) τὸ μεῖζον θέμα σχετικὰ μὲ τὸ Ποντιακό.

Ἡ δεύτερη συνιστῶσα ἀφορᾶ τὴ σημερινὴ ὄψη τῶν Ποντιόφωνων Κρυπτοχριστιανῶν στὴν Τουρκία καὶ ἰδιαίτερα στὸν τόπο διαβίωσής τους, στὸν Πόντο. Ὁ χειρισμὸς τοῦ ζητήματος τῶν Ποντιόφωνων Κρυπτοχριστιανῶν ἀπαιτεῖ πολιτικὴ καὶ σχεδιασμὸ, ποῦ ὑπερβαίνει τὶς δεδομένες καταστάσεις, ἀλλὰ καὶ τὴν κρατοῦσα ἀντίληψη, ἀφοῦ ἀποτελεῖ πρῶτιστα τὴ διατήρηση τῆς πολιτιστικῆς κληρονομιάς ἑνὸς λαοῦ ποῦ σὲ πολὺ δύσκολες συνθῆκες (Τουρκία καὶ ἰσοπεδωτικὴ παγκοσμιοποίηση) τείνει πρὸς ἐξαφάνιση.

Ἡ τρίτη συνιστῶσα, ἡ ἐγκατάσταση τῶν Ποντίων προσφύγων ἀπὸ τὴν τ. ΕΣΣΔ στὴν Ἑλλάδα, ἀποτελεῖ ζήτημα ποῦ κυριάρχησε ἀπὸ τὶς δεκαετίες τοῦ 1990 σὲ πολλοὺς τομεῖς τῆς ἑλληνικῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἡ ροὴ Ποντίων ἀπὸ τὴν τ. Σοβιετικὴ Ἐνωση πρὸς τὸν ἑλλαδικὸ χῶρο καὶ ἡ διόγκωσή της μέχρι τὸ τέλος τῆς δεκαετίας τοῦ 1990, ἀνακίνησε καὶ πάλι τὸ πρόβλημα οικονομικῆς, κοινωνικῆς ἔνταξης στὴν ἑλληνικὴ κοινωνία μιᾶς μεγάλης ὁμοεθνοῦς πληθυσμιακῆς ομάδας, ποῦ σὲ προηγούμενες περιόδους (1922-1923) ἀπέτελεσε καθοριστικὸ παράγοντα γιὰ τὴν ἀναγέννηση τοῦ κράτους. Αὐτὴ ἡ προσφυγικὴ κουλτούρα τοῦ Ἑλλήνα, ἀπέτελεσε καὶ τὸ μεῖζον, στὴν θετικὴ σὲ γενικὲς γραμμὲς ἀντιμετώπιση τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας πρὸς τοὺς νεοπρόσφυγες, χωρὶς βεβαίως νὰ παραγνωρίζεται πὼς γιὰ διάφορους λόγους, οἱ Πόντιοι πρόσφυγες θεωρήθηκαν ὡς ἐξιλαστήρια θύματα γιὰ κάθε τι κακὸ στὴν ἑλληνικὴ κοινωνικὴ δομὴ.

* * *

Η ΔΙΑΦΥΛΑΞΗ καὶ ἡ περαιτέρω ἀνάδειξη καὶ διεθνοποίηση τῆς Ἡμέρας Μνήμης καὶ τῆς ὑπόθεσης τῆς Γενοκτονίας, ἡ ὁποία ὑπερβαίνει τὸν Ποντιακὸ Ἑλληνισμὸ καὶ διαπερνᾷ ὅλη τὴν ἑλληνικὴ κοινωνία, ἀποτελεῖ κυριάρχου συστατικὸ στοιχεῖο τῆς ἐθνικῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ποῦ σέβεται τὴν ἱστορία καὶ τὴν ἀλήθεια, δηλαδὴ τὴ *Μνήμη* της.

Γιὰ τὴν ἀνάγερση ἑνὸς ἔθνικοῦ μνημείου τῆς Γενοκτονίας τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου, -ὅπως ἔχουν ἐδῶ καὶ χρόνια οἱ Ἀρμένιοι στὸ Ἐρεβὰν καὶ οἱ Ἑβραῖοι στὸ Τεὼλ Ἀβίβ-, γιὰ τὴν προώθησι τῆς Γενοκτονίας στοὺς διεθνεῖς ὀργανισμοὺς, γιὰ τὴν ἀναγνώριση τοῦ ἐγκλήματος ἀπὸ τὸν θῦτη, ἡ ἐπίμονη ἄρνησι τοῦ τουρκικοῦ κράτους κάνει τὴν ἀπαίτησι τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀκόμα πιὸ ἔντονη.

Ταυτόχρονα, ἡ ἀναγνώρισι τῆς Γενοκτονίας ἀποτελεῖ καὶ ἓνα σπουδαῖο βῆμα τοῦ τουρκικοῦ λαοῦ πρὸς τὴν ἀπελευθέρωσι, βῆμα ποὺ δείχνει καὶ τὶς βάσεις μιᾶς πραγματικῆς φιλίας καὶ σχέσις βασισμένης στὴν εὐλικρίνεια καὶ στὸ σεβασμὸ. Ἀντιθέτως, κάθε ἄλλη ἄνωθεν ἐπιβαλλόμενη συνεργασία εἶναι καταδικασμένη σὲ ἀποτυχία, γιὰ νὰ μὴν ἀναφέρουμε τὶς ἔθνικες ἀποδιρθώσεις ποὺ σημειώθηκαν μετὰ ἀπὸ τέτοιες σχέσεις.

* * *

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ἀποσκοπεῖ στὴν καταγραφὴ τῶν τριῶν αὐτῶν διαστάσεων τοῦ Ποντιακοῦ Ζητήματος σὲ σχέση μὲ τὰ ἑλληνικὰ καὶ διεθνῆ πολιτικὰ δεδομένα· πῶς ἡ ἑλληνικὴ καὶ διεθνὴς πολιτικὴ ἀντιδρᾷ στὸ αἴτημα γιὰ τὴν ἀναγνώρισι, τὴ διεθνοποίησι καὶ τὴ διαφύλαξι τῆς 19ης Μαΐου στὸ ἀποσιωπημένο μέχρι πρότινος ζήτημα τῆς ὑπαρξις Ποντιόφωνων Κρυπτοχριστιανῶν στὴ σημερινὴ Τουρκία καὶ τέλος, στὸ μεγάλο προσφυγικὸ θέμα ποὺ προέκυψε μὲ τὴν ἔλευσι στὴν Ἑλλάδα Ποντίων ἀπὸ τὴν τ. ΕΣΣΔ.

Ἐπιπλέον, τὸ βιβλίο ἐπιδιώκει νὰ ἀποτελέσει μέρος τῆς μεγάλης καὶ πολλῆς φορῆς μὲ ἔντασι πολιτικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς συζήτησις ποὺ ἔχει ξεκινήσει γιὰ ὅλες τὶς παραμέτρους τοῦ Ποντιακοῦ Ζητήματος καὶ παράλληλα νὰ ἀναδείξει τὴ σημασία ποὺ ἔχει ἓνα μεγάλο πολιτικὸ, ἱστορικὸ καὶ κοινωνικὸ θέμα στὴ σημερινὴ ἑλληνικὴ καὶ διεθνῆ πολιτικὴ.

(Ἐκδόσεις «Γόρδιος», τηλ. 210-8252279, Ἀθήνα 2006)

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ Α΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ
ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ**
[σύνολο πληθυσμού (1914): 697.000 άτομα]

Μητροπόλεις	Πόλεις-χωριά	Κατεστραμμένα	Πληθυσμός εκτοπισμένος
Αμάσειας	441	344	161.715
Χαλδίας	264	137	115.471
Νεοκαισάρειας	179	124	80.925
Τραπεζούντας	73	42	50.524
Ροδοπόλεως	59	50	23.780
Κολωνίας	95	86	51.503
Σύνολο	1.111	783	483.918

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΞΟΝΤΩΘΕΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ
(1914-1922)**

Μητροπόλεις	Εξοντωθέντες
Αμάσειας	134.078
Χαλδίας-Κερασούντας	64.582
Νεοκαισάρειας	27.216
Τραπεζούντας	38.435
Ροδοπόλεως	17.479
Κολωνίας	21.448
Σύνολο	303.238
Σύνολο μέχρι την άνοιξη του 1924	50.000
Γενικό σύνολο	353.238

Έγκυκλοπαίδεια του Ποντιακού Έλληνισμού, τόμος 12, σελ. 311, έκδ. Μαλλιάρης-Παιδεία Α.Ε., Θεσσαλονίκη 2007.

Β΄.

Ύπόμνημα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ἡ Γενοκτονία τοῦ Πόντου**

ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων τοῦ Ευρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου κ. Ἐλμαρ Μπρόκ παραδόθηκε τὸ Ὑπόμνημα τῆς Παμποντιακῆς Ὀμοσπονδίας Ἑλλάδος (ΠΟΕ) γιὰ τὴν ἀναγνώριση τῆς Γενοκτονίας τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου.

Τὸ ἴδιο Ὑπόμνημα, ποὺ συνοδεύεται μὲ ὑποστηρικτικὸ τοῦ αἰτήματος ὑλικὸ (τὰ ντοκουμέντα τῆς Γενοκτονίας τοῦ καθηγητῆ Κώστα Φωτιάδου), παραδόθηκε καὶ στὸν Ὀλλανδὸ εὐρωβουλευτὴ κ. Κάμιελ Ἔρλιγκς, μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ συντάκτῃ τῆς Ἐκθεσῆς της γιὰ τὴν πορεία τῶν ἐνταξιακῶν διαπραγματεύσεων μὲ τὴν Τουρκία.

Στὴν Ἐκθεση αὐτή, ποὺ ὑπερψηφίστηκε ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀναφέρεται ὅτι ἡ Γενοκτονία τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου πρέπει νὰ ἀντιμετωπιστεῖ ἰσότιμα μὲ τὴ Γενοκτονία τῶν Ἀρμενίων, ὡς προϋπόθεση γιὰ τὴ συνέχιση τῶν ἐνταξιακῶν διαπραγματεύσεων μὲ τὴν Τουρκία.

Τὸ τελικὸ κείμενο διαμορφώθηκε ὕστερα ἀπὸ τροπολογία ποὺ κατέθεσε ὁ Ἕλληνας εὐρωβουλευτὴς κ. Γ. Δημητρακόπουλος.

Ἡ Ἐκθεση, ὅπως δῆλωσε χθὲς ὁ Πρόεδρος τῆς ΠΟΕ κ. Γ. Παρχαρίδης,

«εἰσάγεται πρὸς συζήτηση στὴν ὀλομέλεια τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου στίς 26 τοῦ μηνὸς καὶ κατὰ τὶς ἐκτιμήσεις εὐρωβουλευτῶν ἀναμένεται νὰ ὑπερψηφιστεῖ».

Γ'.

Γεγονότα καὶ Παρεπόμενα

Ἡμέρα Μνήμης τῆς Γενοκτονίας τῶν Ποντίων***

*τοῦ Κων/νου Β. Χιώλου
δρος Ν., Προέδρου
Ἐθνικῆς Ἐνώσεως Βορείων Ἑλλήνων*

Ἡ 19η Μαΐου εἶναι Ἡμέρα Μνήμης τῆς Γενοκτονίας τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐσφαγιάσθη καὶ ἐξεδιώχθη βιαίως ἀπὸ τὶς πατρογονικὲς του ἐστίες. Ὅγδόντα καὶ πλέον χρόνια παρῆλθαν ἀπὸ τότε ποὺ ἐξερριζώθη ἀπὸ τὸν Πόντο ὁ ἐκεῖ ἀπὸ αἰῶνων διαβιῶν ἀκμαῖος καὶ φιλοπρόοδος Ἑλληνισμός.

Ἐκτοπισμένοι Ἕλληνες τοῦ Πόντου πορεύονται στὴν ἔρημο τῆς Ἀνατολίας.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων ἀναγνώρισε τὴν Γενοκτονία καὶ τὶς σφαγὲς κατὰ τῶν Ποντίων. Ἡ ἀναγνώριση τῆς Γενοκτονίας τῶν Ποντίων ἔγινε τὴν 24η Φεβρουαρίου 1994 διὰ τοῦ Νόμου 2193/1994 (ΦΕΚ Α΄ 32).

Διὰ τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ Νόμου αὐτοῦ, ἡ 19η Μαΐου – ἡμέρα ποὺ ἀπεβιβάσθη ὁ Κεμάλ Πασᾶς στὴν Σαμ-

φοῦντα – καθιερώνεται ὡς ἡμέρα Μνήμης τῆς Γενοκτονίας τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου.

Ἐπακολούθησε ἡ ἔκδοση τοῦ Πρ. Δ/τος 99 τῆς 11.5.1994 (ΦΕΚ Α΄ 78), μὲ τὸ ἀρθρο 1 τοῦ ὁποίου ὀρίζεται ὅτι οἱ ἐκδηλώσεις Μνήμης τῆς Γενοκτονίας τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου ἔχουν Πα-νελλήνιο χαρακτῆρα καὶ γίνονται σὲ ὀλόκληρη τὴν Ἐπικράτεια.

Ἄν δὲ ἡ 19η Μαΐου δὲν συμπίπτει νὰ εἶναι ἡμέρα Κυριακὴ, ὁ ἑορτασμὸς γίνεται τὴν πρώτη Κυριακὴ μετὰ τὴν 19η Μαΐου.

Ἐκ παραλλήλου, ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, τιμώντας τὴν Γενοκτονία τῶν Ποντίων, ἀπεφάσισε τὴν ἔκδοση εἰδικοῦ Ἐπετειακοῦ Τόμου. Ὁ Τόμος αὐτός, 600 καὶ πλέον σελίδων, ἐκδοθεὶς τὸ 2004 ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων γιὰ τὸν Κοινοβουλευτισμὸ καὶ τὴν Δημοκρατία, περιέχει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἔγγραφα καὶ στοιχεῖα τῶν ξένων κυρίως Διπλωματικῶν Ἀρχῶν, ποὺ εἶναι πλήρεις ἀποδείξεις καὶ τεκμήρια τῆς διαπραχθείσης Γενοκτονίας εἰς βάρος τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ. Συγγραφεὺς τοῦ ἐν λόγῳ σπουδαίου Τόμου (ὁ ὁποῖος, σημειωτέον, ἀπεστάλη σὲ Κοινοβούλια καὶ Διπλωματικὲς Ἀρχὲς ξένων Χωρῶν, σὲ Διεθνεῖς Ὄργανισμοὺς, Πανεπιστήμια κ.ἄ.), εἶναι ὁ καθηγητῆς κ. Κων. Φωτιάδης.

Ἀντίστοιχο Τόμο, 250 σελίδων, τιτλοφορούμενο: «Ἕλληνες τοῦ Πόντου» (Ἡ Γενοκτονία ἀπὸ τὸν τουρκικὸ ἔθνικισμὸ), ἐξέδωσε τὸ 2005 ἡ Νομαρχιακὴ Αὐτοδιοίκηση Ἀνατολικῆς Ἀττικῆς. Συγγραφεὺς τοῦ Τόμου αὐτοῦ εἶναι ὁ διδάκτωρ τῆς Σύγχρονης Ἱστορίας τοῦ Α.Π.Θ. κ. Βλάσης Ἀγτζίδης.

* * *

Η ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ, ποὺ εἶναι ἓνα

γεγονὸς ἱστορικῶς τεκμηριωμένο, ἐνετάσσετο σὲ ὀργανωμένο σχέδιο ἐξοντώσεως ὄλων τῶν μειονοτήτων ποὺ διαβιοῦσαν στὸ χῶρο τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Τὸ σχέδιο αὐτὸ τῶν Νεοτούρκων ὀλοκληρώθηκε ἀπὸ τὸ καθεστῶς τοῦ Κεμάλ μὲ τὴν Μικρασιατικὴν Καταστροφὴν τοῦ 1922 καὶ τὴν πυρπόληση καὶ τὴν σφαγὴ τῆς Σμύρνης. Ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν Γενοκτονία τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου εἶναι ὁ Κεμάλ Ἀτατούρκ, ὁ Ἴνονοῦ καὶ ὁ Τοπάλ Ὀσμάν.

Οἱ διαδοχικὲς γενοκτονίες τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἔγιναν ἀπὸ τὶς στρατιωτικὲς καὶ παραστρατιωτικὲς δυνάμεις τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους, μεταξὺ τοῦ 1908 καὶ τοῦ 1915 καὶ μεταξὺ τοῦ 1915-1918 καὶ 1919-1922.

Ἀπὸ τὸ 1915, ὅποτε ἄρχισαν οἱ μαζικὲς ἐκτοπίσεις Ποντίων μὲ τὴν δημιουργία Ταγμάτων Ἐργασίας (μὲ τὴν καθοδήγηση τοῦ Γερμανοῦ Συνταγματάρχου Λίμαν Φὸν Σάντερς) μέχρι τὸ 1922, ἐξοντώθηκαν ἀπὸ τοὺς Νεοτούρκους καὶ τοὺς Κεμαλικοὺς ἄνω τῶν 350.000 Ποντίων.

Εἰδικότερα, οἱ συστηματικὲς σφαγὲς τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἄρχισαν οὐσιαστικῶς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1908 καὶ ἐτερματίσθησαν τὸ 1923 μὲ τὴν ἀνταλλαγὴ τῶν πληθυσμῶν ποὺ ἔγινε μὲ τὴν Συνθήκην τῆς Λωζάννης τῆς 24ης Ἰουλίου τοῦ 1923, ὅποτε οἱ ἐπιζήσαντες Πόντιοι ἀφίχθησαν στὴν Ἑλλάδα καὶ ἐγκατασταθέντες ἐπὶ τὸ πλεῖστον στὴν Μακεδονία καὶ τὴν Θράκη, ἀπετέλεσαν δυναμικὸ παράγοντα τοῦ ἐθνικοῦ κορμοῦ, διακρινόμενοι γιὰ τὴν φιλοπατρία, τὴν ἐργατικότητα, τὴν φιλοξενία καὶ τὴν πιστὴν προσήλωσή τους στὰ ἀθάνατα Ἑλληνοχριστιανικά μας ἰδεώδη.

* * *

ΑΣ ΣΗΜΕΙΩΘΕΙ συναφῶς, ὅτι μὲ τὸ Νόμο 2645/1998 (ΦΕΚ Α' 234), ἡ 14η Σεπτεμβρίου – ἡμέρα ποὺ οἱ δυνάμεις τοῦ Κεμάλ Πασᾶ πυρπόλησαν καὶ κατέστρεψαν τὴν Ἑλληνικώτατη Σμύρνη – καθιερώθη ὡς Ἡμέρα Ἐθνικῆς Μνήμης τῆς Γενοκτονίας τῶν Ἑλλήνων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀπὸ τὸ Τουρκικὸ κράτος, μὲ τὸ ἄρθρο 2 δὲ τοῦ Πρ. Δ/τος 304/2001 ὠρίσθη, ὅτι ἂν ἡ 14η Σεπτεμβρίου δὲν συμπίπτει νὰ εἶναι ἡμέρα Κυριακὴ, ὁ ἑορτασμός τῶν ἐκδηλώσεων Μνήμης γίνεται τὴν πρώτη Κυριακὴ μετὰ τὴν 14η Σεπτεμβρίου.

Ἡ νομοθετικὴ καθιέρωση ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ Κοινοβούλιο τῆς 19ης Μαΐου ὡς Ἡμέρας Μνήμης γιὰ τὴν Γενοκτονία τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ γιὰ τὶς ἀλυσμόντες Πατρίδες τοῦ εὐανδρου Πόντου καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἡ πρόωθησις τῆς διεθνοῦς ἀναγνώρισεώς της, ἀποτελεῖ γιὰ ὅλους ἐμᾶς χρέος τιμῆς. Ἀπὸ τὴν ἀναγνώριση δὲ αὐτῆ τῆς Γενοκτονίας τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀρχίζει ἡ γραμμὴ τῆς Ἑλληνικῆς ἀντίστασης στὸν σύγχρονο τουρκικὸ ἐπεκτατισμὸ, ὅπως πολὺ ὀρθῶς τονίζει ὁ καθηγητὴς κ. Κώστας Φωτιάδης στὸ προαναφερόμενο βιβλίον του.

* * *

ΜΝΗΜΟΝΕΣ, ὅθεν, τοῦ ὑπέρτατου αὐτοῦ ἐθνικοῦ μας χρέους, ἄς μὴ παραδώσουμε στὴ λήθη τοῦ χρόνου τὸν ἀφανισμὸ τοῦ Ποντιακοῦ καὶ τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀλλὰ νὰ διατηρήσουμε ἄσβεστη τὴ φλόγα τῶν Ἑλληνοχριστιανικῶν μας Παράδοσεων ποὺ μᾶς κληροδότησαν οἱ ἔνδοξοι πρόγονοί μας, τὴν ὁποία καὶ νὰ μεταλαμπαδεύσουμε περαιτέρω στὶς ἐπερχόμενες γενεές.

Προσέτι δέ, δὲν θὰ πρέπει νὰ μᾶς διαφεύγῃ τὸ τοῦ ποιητοῦ:

«Μὴν λησμονεῖς πὼς Ἑλληνα σ' ἔχει γεννήσει ἡ φύση / καὶ μέσα σου λάμπει ἀδάμαστη τοῦ Γένους σου ἡ ψυχὴ!».

(*) Ἐφημερ. «Χριστιανική», ἀριθ. 733 (1046)/31 Αὐγούστου 2006, «Βιβλιοπαρουσίαση». Ἐπιμέλ. ἡμετ.

(**) Ἐφημερ. «Ἡ Καθημερινή», 21.9.2006, σελ. 4. Ἐπιμέλ. ἡμετ.

(***) Ἐφημερ. «Ἐστία», 18.5.2007, σελ. 4. Ἐπιμέλ. ἡμετ.